

Jaarverslag 2025

Stichting Natuurtuin Wilhelminapark

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Ontwikkelingen van de Natuurtuin	3
3. Natuur en Milieu Educatie (NME) voor kinderen	5
4. Natuur en Milieu Communicatie (NMC) voor volwassenen	7
5. Natuurmeditatie	8
6. Communicatie en voorlichting	9
7. Onderhoud en beheer	10
8. Inventarisaties	12
9. Financiën	14
10. Aantal vrijwilligers	14
11. Planning 2026	15
12. Begroting 2026	15
Bijlage: Overige activiteiten in 2025	16

Stichting Natuurtuin Wilhelminapark
p/a Aronskelkweg 56C
2555GL Den Haag

Emailadres: Natuurtuin1@gmail.com

Website: www.natuurtuinrijswijk.nl

Foto's van John Beentjes, tenzij anders vermeld

1. Inleiding

Hiermee presenteren wij als vrijwilligers van Stichting Natuurtuin Wilhelminapark het jaarverslag 2025. Wij hebben weer een mooi jaar achter de rug. Wij zijn er trots op dat we steeds meer schoolklassen in onze tuin ontvangen. We bieden het hele schooljaar in het kader van Natuur en Milieu Educatie (NME) verschillende lessen aan: bijen en bloemen, waterdiertjes, bodemdiertjes, bomen en planten, paddenstoelen. Dat doen we in goed overleg met de basisscholen in Rijswijk. We hebben kinderen van de BSO ook activiteiten aangeboden. Daarnaast werken we samen met Haaglanden Beweegt. Deze organisatie biedt allerlei activiteiten aan voor kinderen. In totaal hebben meer dan 1750 kinderen een nuttig educatief bezoek gebracht aan onze tuin in 2025.

Wij hebben afgelopen jaar vier Open Dagen gehad. Daarnaast zijn er regelmatig rondleidingen en excursies in samenwerking met o.a. IVN, KNNV (voor volwassenen) en met Haaglanden Beweegt (voor kinderen). De natuurmeditatie op zondag heeft sinds anderhalf jaar één keer per maand een vaste plek gekregen in ons aanbod. Zo wordt het gebouw goed gebruikt door partijen met natuur en educatie als doelstellingen.

Doelstelling Natuurtuin

Als Stichting Natuurtuin Wilhelminapark ligt de nadruk op Natuur en Milieu Educatie (NME) voor kinderen. Tevens geven wij voorlichting en uitleg over de natuur aan volwassenen. Dit doen wij door verschillende landschappen te onderhouden, waardoor wij ecologische samenhang en biodiversiteit kunnen laten zien. Wij zorgen er tevens voor dat bezoekers goed geïnformeerd worden over wat in de tuin te zien is. Daarnaast biedt de Natuurtuin onderdak aan organisaties die de instandhouding van de tuin bevorderen en bijdragen aan haar doelstellingen.

De stichting tracht dit onder meer te bereiken door de navolgende vijf domeinen:

1. Natuur en Milieu Educatie (NME) voor kinderen
2. Natuur en Milieu Communicatie (NMC) voor volwassenen
3. Communicatie en voorlichting
4. Onderhoud en beheer
5. Inventarisaties

Het bestuur bestaat in 2025 uit John Beentjes (voorzitter), Afke Dekker (secretaris) en Sonja Hooijmans (penningmeester). Het bestuur vergadert gemiddeld één keer per twee maanden.

Wij participeren vanaf 2019 ook in het Platform Groen in Rijswijk. John Beentjes is sinds 2022 voorzitter van Platform Groen.

2. Ontwikkelingen van de Natuurtuin

Het merendeel van de vrijwilligers verricht beheer en onderhoud in de tuin. Er is afgelopen jaar meestal op woensdag- en vrijdagochtend gewerkt. Op zondagmiddag zijn er ook vrijwilligers aanwezig, maar dan ligt het accent op voorlichting over de honingbijen en de wilde bijen. Op zondag kan het publiek honing kopen voor onze goede doelen. Eén keer per maand wordt op zondag natuurmeditatie verzorgd. De belangstelling daarvoor is zo groot dat er een wachtlijst is.

Het onderhoudswerk wordt afgestemd met een medewerker van Gemeente Rijswijk, Martin Efdée. Het is belangrijk om de Natuurtuin zoveel mogelijk terug te brengen naar het oorspronkelijke idee uit de jaren tachtig van de vorige eeuw. De Natuurtuin maakt al sinds 1986 onderdeel uit van het Wilhelminapark en heeft als uitgangspunt natuureducatie door de aanleg en beheer van verschillende landschappen. Het beheer en

onderhoud van het Wilhelminapark, en daarmee ook de Natuurtuin, heeft lange tijd niet de noodzakelijke aandacht gekregen waardoor er veel achterstallig beheer en onderhoud is ontstaan.

Een aantal jaren geleden heeft de gemeente Rijswijk de keuze gemaakt om het Wilhelminapark opnieuw in te richten en als onderdeel hiervan de Natuurtuin in dat project mee te nemen. Er is een beheerkaart opgesteld, waarin deeltekeningen diverse maatregelen zijn benoemd, zoals het aanplanten van diverse soorten heesters maar ook het kappen van een aantal bomen. De vrijwilligers hebben afgelopen jaar gewerkt aan een nieuwe indeling, die aansluit op het oorspronkelijke ontwerp: het gaat om verschillende landschapjes die kenmerkend zijn voor Zuid-Holland. Afgelopen jaar is er in het voorjaar een zieke es gerooid. Kort daarna zijn er op 5 maart nieuwe bomen geplant, dankzij extra geld van het boekenwinkeltje van Rotary Rijswijk. Op deze plek ontstaat zo een geleidelijke overgang van het bos, met hoge bomen, via struikgewas naar een hoge kruidenrand, een bosmantelzoom-structuur. Dit is van grote waarde voor insecten en andere dieren en planten.

5 maart: het planten van een Koningslinde met dank aan Rotary Rijswijk (foto Marian Bulder)

De groep vrijwilligers voor de Natuur en Milieu Educatie wordt gecoördineerd door Elly Herbschleb en Aad van Wijk. Er is een vaste groep van twaalf vrijwilligers voor de educatie. Hierdoor kunnen we de scholen meer weekdays aanbieden. De lessen vinden vooral op maandag-, dinsdag- en woensdagochtend plaats.

Omdat op meerdere dagen per week in verschillende groepjes gewerkt wordt is de afspraak gemaakt om één keer per kwartaal een gezamenlijk overleg te organiseren over het beleid in de tuin. Het heeft enige moeite gekost om het werk in de tuin goed te coördineren. In geval van twijfel of discussie bepaalt Martin Efdée welke werkzaamheden er verricht moeten worden. De vrijwilligers hebben ook behoefte aan "groene" begeleiding om dat de meeste mensen geen achtergrond hebben met groen beheer. De meeste vrijwilligers komen in de tuin werken om buiten actief te zijn.

3. Natuur en Milieu Educatie (NME) voor kinderen

We hebben in 2025 meer groepen ontvangen dan in voorgaande jaren. Dit jaar zijn 64 schoolklassen naar onze tuin gekomen voor een natuurervaringsles. Zowel in het voorjaar tot de zomer als in het najaar kwamen er rond de 30 klassen uit het basisonderwijs naar onze tuin. Het aantal aanmeldingen was nog hoger. Door weersomstandigheden zijn acht geplande bezoeken op het laatste moment afgezegd.

Maximaal konden we zes groepen in één week kunnen ontvangen. Dat kwam twee keer voor. Uit de evaluaties blijkt dat de meeste scholen zeer tevreden zijn. We krijgen vooral feedback om zo door te gaan, dat we enthousiaste vrijwilligers zijn en dat de tuin zo mooi is.

Wij kunnen met trots zeggen dat heel veel kinderen dit jaar in de tuin zijn geweest. Een voorzichtige schatting, meer dan 1600 kinderen voor onze NME!

Wij hebben het afgelopen jaar de volgende lessen aangeboden:

- Voorjaarsspeurtocht (14 x)
- Kriebelbeestjes (3 x)
- Waterdiertjes (2 x)
- Bloemen en bijen (11 x)
- Herfst activiteiten, met paddenstoelen (26 x)
- Bodemdiertjes (5 x)
- Bomen (3 x)

In totaal 64 schoolklassen, van 9 scholen uit Rijswijk: CBS Melodie, Freinetschool Parkrijk, RKBS Petrusschool, Basisschool De Akker, PCBS Het Kristal, Wethouder Brederodeschool, Montessorischool Parkrijk, De Elsenburgschool, KC BuitenRijck.

In vakantietijden doet soms de BSO een beroep op ons. We hebben twee keer voor de kinderen van BSO De Zon een voorjaarsspeurtocht verzorgd.

Op 12 november zijn 40 kinderen van BSO BuitenRijck naar de tuin gekomen. De oudste kinderen hebben van onze vrijwilligers een les over bomen gekregen. De jongste kinderen mochten naar de speeltuin. Daarna hebben alle kinderen, samen met vrijwilligers van de Natuurtuin, geholpen met het planten van bomen langs het Hazepad. Een mooie actie in het kader van de Nationale Klimaatweek!

We hebben de afgelopen jaren een Beleefpad ontwikkeld met in totaal 9 extra informatieborden. Deze nieuwe borden hebben naast foto's en korte tekst ook een QR-code, zodat bezoekers zonder begeleiding informatie kunnen opdoen over wat er te zien is of wat er leeft. We hopen dat gezinnen met kinderen met dit nieuwe Beleefpad extra kunnen genieten van onze tuin. De kinderen leren iets over de dieren en planten die in de natuurtuin voorkomen. De Beleefpad-borden geven onder andere informatie over mollen in de grond, jaarringen van een boom, vlinders, veldmuizen en knotwilgen.

Samenwerking met Haaglanden Beweegt

Bij Haaglanden Beweegt stond het afgelopen jaar stond in het teken van ontdekken, beleven en leren in en over de natuur. Met verschillende activiteiten hebben kinderen de kans gekregen om spelenderwijs nieuwe vaardigheden op te doen, hun nieuwsgierigheid te prikkelen en zich verbonden te voelen met hun omgeving.

Tijdens de reeks Survival Kids leerden kinderen hoe zij zich kunnen redden in de natuur. In zes lessen maakten zij kennis met belangrijke overlevingstechnieken, zoals samenwerken, oriënteren en het veilig omgaan met natuurlijke materialen. De lessen boden ruimte voor avontuur en zelfvertrouwen, waarbij kinderen stap voor stap nieuwe vaardigheden ontwikkelden.

Ook bij Romeinse Avonturen gingen kinderen op ontdekkingsstocht, maar dan terug in de tijd. Zij leerden over het leven van de Romeinen en beleefden spelenderwijs hoe mensen vroeger leefden, werkten en zich vermaakten. Dit zorgde voor een combinatie van erfgoed, creativiteit en actief buiten bezig zijn.

Voor de allerkleinsten was er de reeks Peuters in de Natuur. Tijdens deze lessen maakten jonge kinderen samen met hun ouders of begeleiders kennis met de natuur door te voelen, ruiken, ontdekken en bewegen. Door spel en beleving werd de basis gelegd voor een liefde voor natuur en buiten spelen.

Daarnaast waren er verschillende losse activiteiten die ieder hun eigen bijzondere ervaring boden. Tijdens de Boomplantdag droegen kinderen actief bij aan een groenere omgeving door zelf een boom te planten. De Herfstexcursie gaf kinderen de kans om de veranderingen in de natuur van dichtbij te beleven en meer te leren over het seizoen. Bij de activiteit Survival Kids “waterzuiveren” ontdekten kinderen hoe zij water kunnen opvangen en filteren, een vaardigheid die niet alleen belangrijk is bij overleven in de natuur, maar ook inzicht geeft in duurzaam omgaan met water.

Via Haaglanden Beweegt hebben in totaal 164 kinderen activiteiten in de Natuurtuin beleefd. Dat betekent dat samen met de NME er meer dan 1750 kinderen in 2025 voor een educatief bezoek naar de Natuurtuin zijn gekomen.

10 november: Boomplantdag met kinderen van BSO Buitenrijck

4. Natuur en Milieu Communicatie (NMC) voor volwassenen

In 2025 zijn vier Open Dagen georganiseerd. De Open Dagen kennen onder normale omstandigheden een standaardprogramma: eerst kort een presentatie over de ontwikkelingen in de natuurtuin, vervolgens een lezing of workshop met een onderwerp over de natuur, tenslotte zijn er verschillende rondleidingen door de tuin.

Op de Winter Open Dag op 16 februari heeft Kevin van Es, van Groendakcoach een lezing gehouden over het vergroenen van daken en gevels, over isolatieoplossingen. Alles voor een beter leefklimaat voor mens, dier en natuur. Naast de gewone rondleiding hebben we ook een speciale bomenexcursie verzorgd. Er waren ongeveer 80 bezoekers.

Op 18 mei stond onze Open Dag in het teken van de Klimaatweek van 10 -16 november. Naast een interessante presentatie van Mandy Los van Steenbreek heeft wethouder Mark Wit aandacht gevraagd voor de Klimaatweek. De gemeente startte met onze Open Dag de communicatiecampagne voor de Klimaatweek. We hebben met kinderen zaadbommetjes gemaakt en ook weer verschillende rondleidingen verzorgd. Voor de kinderen was speciaal onze goochelende tuinman PicaPica aanwezig. Het was lekker druk met meer dan 100 bezoekers, waaronder veel kinderen.

De Zomer Open Dag viel op 13 juli gelijk met de Landelijke Imkerdagen. Dus veel aandacht voor de bijen, honingbijen én wilde bijen. De Rijswijkse imker Cock Hoogeduin heeft een diaprojectie verzorgd over het leven van de honingbijen. Speciaal op deze dag lieten we de honingbijen zien in onze demonstratiekasten. Leuk voor jong en oud om deze nuttige beestjes met elkaar aan het werk te zien. Het was ook deze keer gezellig druk, ook weer meer dan 100 bezoekers.

De Herfst Open Dag stond in het teken van paddenstoelen. Onze IVN-gids Elly Herbschleb heeft een lezing gehouden met de titel "Wat zijn paddenstoelen?". In de Natuurtuin zijn elk jaar veel paddenstoelen te zien. Wat zijn paddenstoelen precies? Hoe groeien ze? We hebben weer verschillende rondleidingen verzorgd. Er was één rondleiding met het beheer van de tuin als uitgangspunt! Met elkaar zorgen de vrijwilligers ervoor dat de verschillende landschapjes goed te herkennen zijn. Onze goochelende tuinman PicaPica liet binnen ook weer zijn trucjes zien! Helaas was het slecht weer en dus relatief weinig bezoekers.

Het aantal bezoekers per Open Dag is in 2025 gemiddeld 75 personen.

Gezellige drukte op de Open Dag van 18 mei, met onze goochelende tuinman PicaPica

5. Natuurmeditatie

Sinds een paar jaar zijn wij gestart met natuurmeditatie. Elke derde zondag van de maand komen betrokken vrijwilligers met buitenstaanders bij elkaar in het NME Centrum om te mediteren. Het programma bestaat uit zitmeditatie met korte begeleiding, gevolgd door loopmeditatie in de Natuurtuin. Tenslotte wordt met elkaar thee gedronken en worden ervaringen uitgewisseld.

Op deze manier kan de band en het contact tussen mens en natuur versterkt worden. Door de natuur te ervaren en te respecteren, kunnen we een diepere verbondenheid met onszelf en de wereld om ons heen ervaren en zo bijdragen aan het behoud ervan voor toekomstige generaties. Stiltemeditatie is bedoeld om de kracht van stilte

te ervaren. Hierdoor komen lichaam en geest tot rust. De kracht van stilte kan ingezet worden om de helderheid van de geest te leren kennen.

Iedereen is welkom. Er zijn geen kosten aan verbonden. Het aantal deelnemers is beperkt tot 25 personen. Door de grote belangstelling is er een wachtlijst voor deelname.

6. Communicatie en voorlichting

Voor het promoten van de Open Dagen gebruiken we een draaiboek. Elke keer stellen we een persbericht op. Dit wordt verstuurd naar Rodi West Media, zodat Nieuwsblad Rijswijk het bekend kan maken. Eén van onze vrijwilligers beheert de Facebookpagina. Zo wordt er voor elke Open Dag reclame gemaakt. De laatste jaren hebben we een groot mailbestand opgebouwd van mensen, die hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn in nieuws van de Natuurtuin. Zij krijgen ook altijd de aankondiging van de Open Dagen en eventueel andere activiteiten. Vanaf 2025 worden de Open Dagen bekend gemaakt via de SBG-app van www.sportiefbesteedgroep.nl.

Conform afspraak met de gemeente hebben we onze eigen website laten maken. Wij zijn erg blij met de vormgeving, waarin het accent ligt om naar onze tuin te komen: "Kom in contact met de natuur!". De website geeft een goed beeld van onze activiteiten door middel van foto's die door ons de afgelopen jaren gemaakt zijn. Voor algemene voorlichting zijn twee informatieborden en een beachvlag beschikbaar. Tevens is er nu ook een flyer beschikbaar over de activiteiten van de stichting.

In de tuin zijn informatieborden met een korte beschrijving van wat de bezoeker ter plekke ziet. Bezoekers krijgen zo een goed beeld wat er qua landschap te zien is. De Natuurtuin laat zo ook duidelijk de heemkundige parels zien. Tevens zijn er voor de namen van de verschillende bomen van oud hout nieuwe bordjes gemaakt: er hangen geel geverfde bordjes aan de takken met de naam van de betreffende boom.

7. Onderhoud en beheer

De groep vrijwilligers voor het onderhoud en beheer is groot: er kan elke week veel werk verricht worden. Het aantal vrijwilligers voor het onderhoud is stabiel en groeit zelfs nog een beetje: per 1 november 2025 zijn er meer dan 20 vrijwilligers voor het onderhoud. De activiteiten richten zich op:

- Wekelijks maaien van de wandelpaden (in de zomerperiode)
- Knotten van de wilgen (winter)
- Per seizoen gericht ecologisch maaien
- Maaisel zo snel mogelijk afvoeren in verband met stikstofdepositie
- Gericht verwijderen van bramen en berenklauwen
- Verwijderen van zwerfafval
- Verwijderen van opschot en overhangende takken op de paden
- Bijhouden van de bloementuin bij de bijenstal
- Vogelkasten jaarlijks schoonmaken
- Voorzieningen treffen en bijhouden voor wilde bijen en insecten

In de maanden augustus en september is de tuin vol riet komen te staan, ook op plekken verder van het water af. Dit lijkt een toenemend probleem te zijn. We proberen zoveel mogelijk het verschil tussen de oorspronkelijke landschapjes te laten zien. Bezoekers moeten duidelijk de overgang van het ene naar het andere landschapje ervaren

Tijdens het gezamenlijke werkoverleg (drie tot vier keer per jaar) worden afspraken met elkaar gemaakt. Uitgangspunt is dat elke vrijwilliger zelf een keuze maakt uit de te verrichten werkzaamheden. Er worden alleen werkzaamheden verricht die passen binnen het afgesproken maaibeleid. We hanteren het principe dat je het werk doet dat bij je past en wat je leuk vindt. Het werk is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Het maaisel wordt zoveel mogelijk op de dag zelf afgevoerd, tenzij Martin Efdée aangeeft dat het kan blijven liggen. Een uur voor de afloop van het werk wordt het maaien gestopt om voldoende tijd te hebben voor het afvoeren. Vóór het einde van het werk moet het gereedschap schoongemaakt opgeborgen worden.

Voor iedere vrijwilliger zorgen wij dat er passende werkkleding is. Zodra iemand regelmatig aanwezig is krijgt die persoon de beschikking over een jas, een paar werkhandschoenen en stevige laarzen. Er zijn meer dan tien vrijwilligers bevoegd om met een bosmaaier te werken.

Het groot onderhoud wordt gedaan door aannemers in opdracht van de gemeente. De afspraak is dat het groot onderhoud uitsluitend na overleg met of op verzoek van de Stichting Natuurtuin Wilhelminapark gedaan wordt. Het reguliere onderhoud wordt door de vrijwilligers uitgevoerd.

8. Inventarisaties

Paddenstoelen

Met dank aan het redelijk natte najaar is ook 2025 in de natuurtuin weer een goed paddenstoelenjaar geweest. Gebruik makend van de statistische functies van waarneming.nl zien we dat er dit jaar 47 verschillende soorten en 10 verzamelsoorten gemeld zijn. Helaas zijn er minder paddenstoelenmelders actief geweest. Er waren er maar vier, die meer dan één soort gemeld hebben.

We zien alleen algemeen voorkomende soorten. Er is een grote variatie in formaten, vormen en kleuren. We zien niet alleen paddenstoelen met steel en hoed, maar ook andere vormen, zoals de aardster, het geweizwammetje en korstzwammen. Er worden niet alleen plaatjeszwammen gezien maar ook boleten met buisjes aan de onderzijde van de hoed. Er waren hele grote zoals de zadelszwam en het kleine zoals de zwerminktszwam. Deze variatie maakt de Natuurtuin heel geschikt voor een eerste kennismaking met paddenstoelen zowel voor volwassenen als voor kinderen. Vele groepen kleuters en leerlingen van groep 3 genoten in oktober en in het begin van november van de paddenstoelen. Ook voor volwassenen waren er excursies van het IVN en tijdens onze Open Dag.

Een bijzondere waarneming dit jaar was de parasietbeurszwam. Deze paddenstoel groeit op de nevelzwam en is een parasiet, die de paddenstoel als het ware verteert en opruimt.

Parasietbeurszwam (foto Elly Herbschleb)

(Waaier)Korstzwam (foto Elly Herbschleb)

Vogels

Voor het vierde jaar op rij heeft Marianne Komagne een broedvogeltelling gedaan. Zij heeft geprobeerd van de Natuurtuin een broedvogelstelgebied bij Sovon te maken, maar het gebied is te klein. Aangeraden wordt om hier Sovon tuintellingen te doen. Zij heeft daarom in de periode maart t/m juli minder tellingen uitgevoerd dan in voorgaande jaren.

In 2025 zijn de volgende soorten waargenomen in de natuurtuin: Winterkoning, Canadese Gans, Merel, Koolmees, Pimpelmees, Meerkoet, Wilde eend, Ekster, Kuifeend, Tjiftjaf, Roodborst, Grauwe Gans, Vink, Stads/Rotsduif, Blauwe Reiger, Zwartkop, Fitist, Kleine Karekiet, Rietzanger, Boomkruiper en Staartmees. In vergelijking met vorig jaar heeft zij meer soorten waargenomen, bijvoorbeeld de Wilde eend en Ekster.

Enkele vrijwilligers hebben in het voorjaar een paar keer de ijsvogel gezien. Daarnaast heeft men ook de koekoek regelmatig gehoord. De fazant is één van onze vaste bezoekers. In het najaar zagen we ook enkele grasparkieten in de grote Witte Wilg aan het begin van het halfhardingpad.

Insecten

Trudy en Willem Engel zijn in 2025 weer een flink aantal keren geweest om al het moois in de Natuurtuin te fotograferen. Alle dieren die er leven hebben hun aandacht, maar insecten hebben hierin het grootste aandeel. Zij zien elk jaar weer insecten die zij nog niet hebben waargenomen in de Natuurtuin, dat houdt het spannend. Door de waarnemingen met foto, tijd en locatie door te geven op de website www.waarneming.nl kunnen de nodige natuurinstanties hun gegevens verwerken in de statistieken. In ons archief hebben zij 1026 foto's van de natuurtuin 2025 opgeslagen. Deze foto's zijn voor educatieve doeleinden beschikbaar.

Lissenboorder (foto Trudy Engel)

Paardenbijter (Foto Trudy Engel)

De resultaten van alle inventarisaties zijn te zien op www.waarneming.nl via locatie Stichting Natuurtuin Wilhelminapark.

Tachina ferra (Foto Willem Engel)

Weidesprinkhaan (Foto Willem Engel)

9. Financiën 2025

In 2025 heeft de stichting totaal € 8825,61 uitgegeven waarvan € 6500,-- subsidie was. Dit overschrijdt helaas de begroting met meer dan €2000,-. Deze overschrijding heeft gedeeltelijk te maken met een incident met de elektrische truck STAMA. Deze liep waterschade op omdat de truck in de sloot terecht is gekomen. Dit leverde veel extra kosten voor reparatie op. Ook viel het onderhoud van andere apparaten duurder uit. Dit heeft te maken met de leeftijd van de apparaten. Vanaf dit jaar moesten we door veranderd beleid bij de gemeente zelf koffie, thee, handdoeken, wc papier inkopen. Dit was niet begroot.

Voor de verantwoording naar de gemeente is er is een bankboek overzicht beschikbaar in Excel met gespecificeerd alle uitgaven.

10. Aantal vrijwilligers

In 2025 is het aantal vrijwilligers is licht gegroeid: er werken 32 personen in de tuin. De meeste mensen komen elke week één dagdeel voor het onderhoud en beheer. Er is een groep van twaalf vrijwilligers die de NME voor hun rekening kunnen nemen. Zij worden ingeroosterd als er aanvragen van scholen zijn. Er zijn ook een paar vrijwilligers die elk jaar inventarisaties doen. In totaal hebben alle vrijwilligers met elkaar in 2025 naar schatting zo'n 5500 uur onbetaald werk verricht.

We organiseren elk jaar een teambuilding activiteit door met elkaar op excursie te gaan bij een interessante organisatie. Op 25 april zijn we met elkaar naar De Maeslantkering gegaan voor een boeiende excursie met aansluitend een gezamenlijke lunch.

Drie keer per jaar is er in de vorm van een vrijwilligersbijeenkomst gezamenlijk overleg. De mensen van de twee onderhoudsploegen en die van de NME stemmen zo met elkaar de werkzaamheden met elkaar af. Na deze

vergadering is er een gezamenlijke lunch met soep en broodjes, die we om kosten te drukken zelf met elkaar klaar maken.

11. Planning 2026

- Zondag 10 mei voorjaar met bloemen
- Zondag 12 juli honingbijen en wilde bijen (deze Open Dag valt samen met de imkerdagen)
- Zondag 11 oktober paddenstoelen in de herfst

Op de Open Dagen wordt er tussen 13.00 – 16.00 uur een interessant programma aangeboden. Een vast onderdeel is de rondwandeling onder leiding van een natuurgids of een enthousiaste vrijwilliger. Daarnaast is er altijd een presentatie of workshop in het kader van de natuur en biodiversiteit. Ook wordt er aan de kinderen gedacht. Zij kunnen bijvoorbeeld een speurtocht doen, een tekeningwedstijd, zaadbollen maken of pindakettingen rijgen. Op deze manier kunnen alle bezoekers ervaren wat er allemaal te zien en te horen is in de tuin. Tevens is er op elke Open Dag de mogelijkheid om honing te kopen voor goede doelen.

12. Begroting 2026

Voor de begroting van 2026 is uitgegaan van de bestaande situatie. Hierover is overleg geweest met de gemeente. In totaal is voor het komende jaar een bedrag van begroot voor de reguliere werkzaamheden. De vaste lasten bestaan vooral uit aanschaf, onderhoud en keuring van materiaal en de jaarlijkse kosten van de website. Het streven is om elk jaar een nuttig uitstapje met de vrijwilligers te organiseren.

Bijlage: Overige activiteiten in 2025

Overzicht	Activiteiten 2025	Natuurtuin
Datum	Activiteit	Toelichting
10-jan	Vrijwilligersbijeenkomst	Overleg vrijwilligers
17-jan	Welzijn Rijswijk	Rondleiding 10 statushouders
5-mrt	Planten Koningslinde & Kastanje	Gift Rotary Rijswijk
25-apr	Uitstapje naar Maeslantkering	Vrijwilligers
1-mei	Vergadering D66	Politieke partij
16-mei	Vergadering GL-PvdA	Politieke partij
19-jul	Ganzentelling	Ganzenbeheer
20-jul	IVN zomerexcursie	20 deelnemers
16-aug	Rondleiding IVN Elly Herbschleb	8 deelnemers
27-aug	Vrijwilligersbijeenkomst	Overleg vrijwilligers
27-aug	Vergadering D66	Politieke partij
1-sep	Team Energie & Klimaat	Gemeente Rijswijk
13-sep	Deelname Strandwalfestival	Vrijwilligers
19-sep	Ploegdag	Politie Rijswijk
12-nov	Boomplantdag	Klimaatweek
15-nov	Deelname Markt bij Museum Rijswijk	Klimaatweek
21-nov	Vrijwilligersbijeenkomst	Overleg vrijwilligers

